

ΜΑΘΗΜΑ 11: Η ΡΩΜΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ

Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedivit. Postquam XIV annos in Italia compevit, Carthaginienses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zaman dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

Λεξιλόγιο

<p>α) Ουσιαστικά: Copiae-arum: στρατιωτικές δυνάμεις (p.t.) Insidiae-arum: ενέδρα (p.t.) Victoria-ae: νίκη Annus-i: χρόνος Natus-i: γεννημένος Populus-i: λαός Ager-agri: αγρός Bellum-i: πόλεμος Dux-ducis: αρχηγός Gens-ntis: γένος Elephans-ntis (+elephantus-i):ελέφας Vis-vim: δύναμη, βία Clades-is: συντριβή</p>	} α' } β' } γ'	<p>γ) Ρήματα: supero-avi-atum-are: υπερισχύω expugno-avi-atum-are: κυριεύω seiungo-seiunxi-seinctum-seiungere: χωρίζω transeo-transii-transitum-transire: περνώ διαμέσου profligo-avi-atum-are: κατατροπώνω deleo-evi-etum-ere: καταστρέφω audio-ivi-itum-ire: πληροφορούμαι expedio-ivi-itum-ire:ξεφεύγω compleo-evi-etum-ere: συμπληρώνω revoco-avi-atum-are: ανακαλώ compono-posui-positum-ponere: τελειώνω (εδώ) cupio-ivi-itum-ere: επιθυμώ dimico-avi-atum-are: αγωνίζομαι reporto-avi-atum-are: κερδίζω</p>
<p>β) Επίθετα: Pavidus-a-um: έντρομος</p>		<p>δ) επιρρήματα frustra: μάταια</p>

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, δε ηλικία 26 χρόνων νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυριεύσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες πάνω από τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις ρωμαϊκές στρατιές στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Οι Ρωμαίοι πληροφορήθηκαν έντρομη τη συντριβή στις Κάννες. Ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φαβίου Μαξίμου στην περιοχή του Φαλέρνου. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας μάταια επεδίωξε να τελειώσει τον πόλεμο με συνθήκη. Τελικά αγωνίστηκε με τον Π(όπλιο) Σκιπίωνα στη Ζάμα, αλλά κέρδισαν τη νίκη οι Ρωμαίοι.

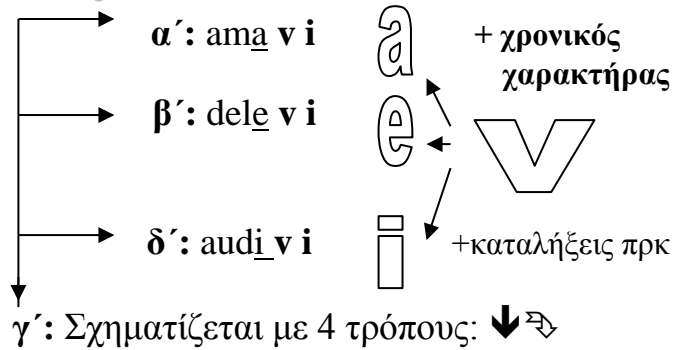
Γραμματικά φαινόμενα: 1) Η αναφορική αντωνυμία qui, quae, quod και οι δεικτικές αντωνυμίες: hic, haec, hoc / ille, illa, illud / ipse, ipsa, ipsum 2) Ο σχηματισμός του Παρακειμένου, 3) Το ανώμαλο ρήμα fero.

Παρακείμενος

καταλήξεις

- i
- isti
- it
- imus
- istis
- erunt (-ere)

Συζυγία :

Ενεστώτας	Συζ	Παρακείμενος
impero		
compleo		
nutrio		
existimo		
admoneo		-ui
clamo		
punio		
cogito		
adligo		
habeo		-ui
paro		
venio		

- Με το χρονικό χαρακτήρα -v-
Peto – peti-v-i
- Με το χρονικό χαρακτήρα -s-
dico – di(c-s)i →dixi
- Με έκταση του θεματικού φωνήεντος
Lego - legi
- Με αναδιπλασιασμό
Curro – cu-curri

Γι αυτό πρέπει να γνωρίζουμε τους αρχικούς χρόνους:

Gero-gessi-gestum-gerere: διεξάγω

Curro-cucurri-cursum-currere: τρέχω

Dico-dixi-dictum-dicere: λέγω

Praesumo-praesumpsi-praesumptum-praesumere

vinco –vici- victum –vincēre: νικώ

capio –cepi –captum –capere: πιάνω, παίρνω

Conduco-condudi-condusum-condudere: συντρίβω

Impono-imposui-impositum-imponere: τοποθετώ

Condo-condidi-conditum-condere: χτίζω

Claudo-clausi-clautum-claudere: κλείνω

Restituo-restitui-restitutum-restituere: αποκαθιστώ

Οριστική Παρακειμένου των ρημάτων των 4 συζυγιών και του sum

α' συζ	β' συζ	δ' συζ	γ' συζ.	sum
amav i	delev i	audiv i	leg i	fu i
amav isti	delev isti	audiv isti	leg isti	fu isti
amav it	delev it	audiv it	leg it	fu it
amav imus	delev imus	audiv imus	leg imus	fu imus
amav istis	delev istis	audiv istis	leg istis	fu istis
amav erunt / ere	delev erunt / ere	audiv erunt/ ere	leg erunt / ere	fu erunt/ ere

Το ρήμα fero (βλ. Γραμματική, § 96, σελ. 89): ανήκει στην γ' συζυγία, αλλά είναι ανώμαλο ως προς τον σχηματισμό των χρόνων: fero-tuli-latum-ferre και ως προς τις θεματικές μεταβολές του ενεστωτικού θέματος: πριν από τα σύμφωνα s,t αποβάλλεται το θεματικό φωνήεν -i-, και πριν από το -r αποβάλλεται το θεματικό φωνήεν -e- .

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- 1) **Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit:** **Κύρια πρόταση κρίσεως**
 superavit: ρήμα
 Hannibal: υποκείμενο
 dux: παράθεση στο Hannibal
 Carthaginiensis: επιθετικός προσδιορισμός στο dux
 natus: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος
 annos: αιτιατική του χρόνου, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα
 VI et XX: επιθετικός προσδιορισμός στο annos
 gentes: αντικείμενο του ρήματος
 omnes: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο gentes
 Hispaniae: γενική κτητική στο gentes
 Bello: αφαιρετική οργανική
- 2) **et Saguntum vi expugnavit:** **Κύρια πρόταση κρίσεως, συνδεόμενη παρατακτικά με την προηγούμενη**
 expugnavit: ρήμα
 Hannibal: εννοούμενο υποκείμενο
 Saguntum: αντικείμενο
 vi: αφαιρετική του τρόπου
- 3) **Postea Alpes cum elephantis transiit:** **κύρια πρόταση κρίσεως**
 transiit: ρήμα
 Hannibal: υποκείμενο
 Alpes: αντικείμενο
 cum elephantis: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία, ως επιρρηματικός στο ρήμα
 postea: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα
- 4) **quae Italiam ab Gallia seiungunt:** **δευτερεύουσα αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο Alpes**
 seiungunt: ρήμα
 quae: υποκείμενο
 Italiam: αντικείμενο
 ab Gallia: εμπρόθετη αφαιρετική απομάκρυνσης, ως επιρρηματικός στο ρήμα
- 5) **Ubi in Italia fuit:** **Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο profligavit, delevit**

Fuit: ρήμα

(Hannibal): ενν. υποκείμενο

in Italia: εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο

6) apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit : Κύρια πρόταση κρίσεως.

profligavit: Ρήμα

(Hannibal): Ενν. υποκείμενο

copias: Αντικείμενο ρήματος

Romanorum: Γενική κτητική στο copias

apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas: Εμπρόθετες αιτιατικές στάσης σε τόπο (πλησίον), ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί στα ρήματα profligavit et delevit

7) et delevit: κύρια πρόταση κρίσεως, συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη με το et.

Delevit: Ρήμα,

Hannibal: ενν. υποκείμενο,

copias: ενν. αντικείμενο

8) Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. Κύρια πρόταση κρίσεως.

audivit: ρήμα

populus: υποκείμενο

Romanus: επιθετικός προσδιορισμός στο populus

cladem: αντικείμενο ρήματος

Cannensem: επιθετικός προσδιορισμός στο cladem

pavidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο τρόπου στο populus.

9) In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedivit: Κύρια πρόταση κρίσεως.

Expedivit: ρήμα

Hannibal: υποκείμενο

Se: αντικείμενο, άμεση αυτοπάθεια

Ex insidiis: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει απομάκρυνση, ως επιρρηματικός στο ρήμα

Fabii Maximi: γενική υποκειμενική στο insidiis

In agro: εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο

Falerno: επιθετικός προσδιορισμός στο agro

10) Postquam XIV annos in Italia compevit: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο revocaverunt.

complevit: ρήμα

Hannibal: υποκείμενο

annos: αντικείμενο

XIV: επιθετικός προσδιορισμός στο annos

In Italia: εμπρόθετη αφαιρετική στάσης σε τόπο, ως επιρρηματικός στο ρήμα πρότασης

11) Carthaginienses eum in Africam revocaverunt: κύρια πρόταση κρίσεως

revocaverunt: ρήμα

Carthaginienses: υποκείμενο

eum: αντικείμενο

in Africa: εμπρόθετη αφαιρετική εις τόπο κίνησης

12) Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Κύρια πρόταση κρίσεως

cupivit: Ρήμα

Hannibal: Υποκείμενο

Componere: Τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο cupivit

Hannibal: Υποκείμενο του απαρεμφάτου (ταυτοπροσωπία)

Bellum: Αντικείμενο του απαρεμφάτου

Cum Romanis: Εμπρόθετη αφαιρετική εχθρικής διάθεσης

Frustra: Επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα

Ibi: Επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα

13) Denique cum P. Scipione apud Zaman dimicavit: Κύρια πρόταση κρίσεως

dimicavit: Ρήμα

Hannibal: Env. Υποκείμενο

cum P. Scipione: Εμπρόθετη αφαιρετική εχθρικής διάθεσης

apud Zaman: Εμπρόθετη αιτιατική που δηλώνει το πλησίον

denique: Επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

14) sed Romani victoriam reportaverunt: Κύρια πρόταση κρίσεως

reportaverunt: ρήμα

Romani: υποκείμενο

Victoriam: αντικείμενο